T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/507
KARAR NO : 2025/108
KARAR TR : 03/02/2025

ÖZET: Davacının 1979 yılındaki çalışmalarının 18 yaşını ikmal etmediği gerekçesi ile hizmet süresinde ve emeklilik işlemlerinde hesaba dahil edilmediğinden bahisle; emeklilik tahsisi yapılmasına ilişkin başvurusunun reddi üzerine, 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak değerlendirildiğini ileri sürdüğü hizmet süresinin, 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi için yaptığı başvurunun 16/10/1979 - 27/11/1979 tarihleri arasında vekil öğretmenlik çalışmalarının kazai rüşt kararı bulunmadığından, 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceğinden bahisle, reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu işleminin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. Ç.
Vekili : Av. İ. K.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. A. Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili müvekkilinin 16/10/1979-27/11/1979 tarihleri arasında Osmaniye ili Bahçe ilçesinde Kanlıgeçit ilk okulunda vekil öğretmenlik yaptığını, lise mezunu olduğunu, müvekkilinin 26/06/2013 tarihinde tekrar 4/a sigortalı olarak işe girdiğini ve değişik yerlerde çalıştığını, 2016-2017 yıllarında Milli Eğitim Bakanlığında ücretli öğretmenlik yaptığını, sonrasında eczanede işe girdiğini, orada çalışırken 2021 yılında SGK Çukurova Merkez Müdürlüğüne 3 çocuk için doğum borçlanma talebinde bulunduğunu, davalı Kurumca çıkarılan tebligatta o yıl maddi imkansızlıklar nedeniyle borçlanmayı ödeyemediğini, 2022 yılında müvekkilinin tekrardan davalı Kuruma borçlanma talebinde bulunduğunu, SGK Kurum İl Müdürlüğünce talebinin kabul edildiğini ve 2023 yılı ağustos ayında 3 çocuk borçlanmasının davalı Kuruma ödendiğini, müvekkilinin davalı Kurumdan aldığı bütün SGK hizmet dökümlerinde 3600 gün ile 2. ayın 2'sinden itibaren 3600 günü dolduğunda emekli olacağının yazıldığını, müvekkilinin davalı Kurumdan aldığı bilgi ve belgeler üzerine emeklilik için 02/02/2024 tarihinde işten ayrılarak 08/02/2024 tarihinde davalı kuruma emeklilik için müracaat ettiğini, 04/03/2024 tarihinde 1979 yılındaki hizmetinin iptal edildiğinin bildirildiğini, müvekkili tarafından yapılan işleme itiraz edildiğini, davalı Kurumun 16/10/1979 ile 27/11/1979 tarihlerinde müvekkilinin yaşının 18 yaşından küçük olması ve bu tarih itibarı ile de davalı Kuruma verilmiş bir kazai rüşt mahkeme kararının bulunmaması sebebiyle itiraz talebinin reddedildiğini belirterek, itirazın reddine dair, 26/03/2024 tarih E-46074625-205.02.01-92528041 sayılı işlemin iptali ve davalı Kurumca emeklilik işlemlerinde hesaba dahil edilmeyen 16/10/1979 ile 27/11/1979 arasında müvekkilinin öğretmenlik yaptığına dair hizmetlerin yeniden tespitine ve emekli aylığının 08/02/2024 tarihi itibariyle yasal faizleri ile bağlanmasına karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Adana 9. İş Mahkemesi 11/06/2024 tarih ve E.2024/132, K.2024/250 sayılı kararı** ile, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereği yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Toplanan deliller ve yapılan tahkikat neticesinde; davacı vekilince müvekkilinin 16.10.1979-27.11.1979 tarihleri arasında vekil öğretmen olarak fiilen çalıştığının tespitinin talep edildiği; yerleşik içtihatlarla da kabul edildiği üzere vekil öğretmenlerin kadrolu bir öğretmenin hamilelik ya da askerlik gibi geçici nedenlerle görev yapamadığı sürelerde öğretmen maaşının bir kısmı ödenmek ve Emekli Sandığı ile ilişkilendirilmek suretiyle görevlendirilen geçici statüde öğretmenlerden olduğu, dosya arasına alınan MEB kayıtlarına göre de davacı asilin davaya konu dönemde ücretli olarak değil vekil öğretmen olarak görevlendirildiği, bu bağlamda davacının vekil öğretmenlik yaptığı dönem itibari ile 5434 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği, dolayısıyla eldeki dava hukuki uyuşmazlığın çözümünde 5510 sayılı Kanunun uygulama yeri bulunmadığından sözü edilen 101. madde hükümlerine göre sınırlı yetki ile donatılmış iş mahkemesi görevli olmayıp idari yargının görevli olduğu anlaşılmakla (Aynı yönde bkz. Yrg. 10. HD., E: 2023/8258, K: 2023/9378; E: 2023/10177, K: 2023/11822) yargı yolu yanlışlığı nedeniyle dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiş ve aşağıda şekilde hüküm kurulmuştur.*
>
> *HÜKÜM: Gerekçesi açıklandığı üzere;*
>
> *1-YARGI YOLU YANLIŞLIĞI NEDENİYLE DAVANIN REDDİNE,..."*

3. Davacı vekili, aynı istemle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Adana 1. İdare Mahkemesi 26/09/2024 tarih ve E.2024/1407 sayılı kararı** ile, dava konusu talebin 506 sayılı Kanun hükümlerine göre incelenmesi gerektiğinden, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Uyuşmazlığa konu olayda; 01/06/1962 tarihinde doğan davacının ilk olarak 16/10/1979-27/11/1979 tarihleri arasında vekil öğretmenlik yaptığı; bu hizmetlerinin bir kısmının Emekli Sandığı kapsamında değerlendirildiği; davacının bunun dışında SSK'lı, doğum borçlanmasından kaynaklı prim gün sayısının mevcut olduğu; davacının emeklilik tahsisi için davalı kuruma başvurduğu; ancak talebinin, vekil öğretmenlik yaptığı dönemde kazai rüşt kararı bulunmaması nedeniyle bu dönem hizmetlerin sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceği gerekçesiyle reddedildiği, davacı vekili tarafından ise, müvekkilinin söz konusu çalışmalarının 18 yaşını ikmal etmediği gerekçesi ile hizmet süresinde ve emeklilik işlemlerinde hesaba dahil edilmediğinden bahisle; emeklilik tahsisi yapılması istemli başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda, 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, hizmet birleştirmesinde son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca kendi mevzuatına göre aylık bağlanacağının ve ödeneceğinin kurala bağlandığı, bu kapsamda davacın vekil öğretmenlik yaptığı 1979 yılından sonra tamamen Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi olarak primlerini*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin

ödediği; dolayısıyla, uyuşmazlık konusu talebinin de 5510 sayılı Kanunun işaret ettiği 506 sayılı Yasa hükümleri çerçevesinde irdeleneceği, dava konusu işlemin de 506 sayılı Yasa hükümleri doğrultusunda tesis edildiği gözetildiğinde; idari yargının görev alanına ilişkin 5510 sayılı Yasa'nın 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa yönelik geçiş hükümleriyle ilgili olmayan, 506 sayılı Yasa hükümleri değerlendirilmek suretiyle çözümlenmesi gereken uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitelim benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 25/06/2018 tarih ve E:2018/318, K:2018/380 sayılı kararı da bu doğrultudadır..."

5. Adana 1. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. Anayasası'nın *"F. Uyuşmazlık Mahkemesi"* başlıklı 158. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."

7. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun *"Sandıktan Faydalanacaklar"* başlıklı 5510 sayılı Kanun'un 106. maddesi ile mülga 12. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Bu kanunla tanınan haklardan aşağıda (I) işaretli fıkrada yazılı yerlerde çalışanlardan,Türk uyruğunda olmak ve 18 yaşını bitirmiş bulunmak şartiyle,(II) işaretli fıkrada gösterilenler faydalanırlar.
..."

8. 5510 sayılı Kanun'un 106. maddesinin 5. fıkrası ile yürürlükten kaldırılan 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle ilgililerin sosyal güvenliklerinin sağlanması usul ve esaslarının düzenlenmesidir."

9. 2829 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun;
a) T.C. Emekli Sandığına,
b) Sosyal Sigortalar Kurumuna,
c) Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumuna,
d) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 inci maddesine göre kurulan emekli sandıklarına,
Tabi çeşitli hizmet süreleri bulunanların emeklilik, malullük, yaşlılık ve bölümleri halinde kendilerine ve hak sahiplerine sağlanacak hakları kapsar."

10. 2829 sayılı Kanun'un *"Hizmet sürelerinin birleştirilmesi"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Kurumlara tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet süreleri, aynı tarihlere

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin

rastlamamak kaydıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasına hakkazanıldığında birleştirilir.

Ancak,hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olmaması halinde, bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

11. 2829 sayılı Kanun'un *"Aylığı bağlayacak kurum"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.

Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca,kendi mevzuatına göre aylık bağlanır. Değişik fıkra: 27/1/2000 - 4505/1 md."

12. 2829 sayılı Kanun'un *"Uygulanacak esaslar"* başlıklı 10.maddesi şöyledir;

"Bu Kanun uyarınca bağlanacak aylıkların ödenmesinde ve kesilmesinde,aylığı bağlayan kurum mevzuatındaki esaslar uygulanır."

13. 5510 Sayılı Kanunun değişik 106. maddesi ile, 142, 143, Ek 36, Geçici 20, 81, 87. maddeleri hariç yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun *"Kanunun amacı"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"İş kazalariyle meslek hastalıkları, hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Bu kanunda geçen (Kurum) deyimi (Sosyal Sigortalar Kurumu) anlamına gelir."

14. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunu'nun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu dâvalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

15. 506 sayılı Kanun'un geçici 81. maddesi şöyledir:

"(Ek: 25/8/1999 - 4447/17 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

B) (Yeniden düzenleme: 23/5/2002-4759/3 md.) 23.5.2002 tarihinde;

a) (A) bendi kapsamında olanlar hariç sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 23 yıldan (dahil) fazla olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

b) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla, 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

c) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla, 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 42 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 yıl (dahil) dan fazla, 21 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5075 gün,

d) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla, 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin

e) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 yıl (dahil) dan fazla, 18 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5225 gün,

f) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla, 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,

g) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla, 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5375 gün,

h) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 12 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 14 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün,

ı) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla, 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5525 gün,

j) Sigortalılık süresi 9 (dahil) yıldan fazla, 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 9 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 11 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,

k) Sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5675 gün,

l) Sigortalılık süresi 7 (dahil) yıldan fazla, 8 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 6 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 8 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

m) Sigortalılık süresi 6 (dahil) yıldan fazla, 7 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5825 gün,

n) Sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 3 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 5 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 57 yaşını doldurmaları ve en az 5900 gün,

o) Sigortalılık süresi 4 (dahil) yıldan fazla, 5 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 58 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

p) Sigortalılık süresi 3 (dahil) yıldan fazla, 4 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

r) Sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C) (Yeniden düzenleme: 23/5/2002-4759/3 md.) a) 23.5.2002 tarihinde 15 yıllık sigortalılık süresini kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunanlara istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

b) 23.5.2002 tarihinde (a) bendinde öngörülen şartları yerine getiremeyenlerden bu şartları;

ba) 24.5.2002 ile 23.5.2005 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

bb) 24.5.2005 ile 23.5.2008 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 54, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

bc) 24.5.2008 ile 23.5.2011 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları,

bd) 24.5.2011 tarihinden sonra yerine getiren kadınlar 58, 24.5.2011 ile 23.5.2014 tarihleri arasında yerine getiren erkekler 59 yaşını doldurmuş olmaları,

be) 24.5.2014 tarihinden sonra yerine getiren erkekler 60 yaşını doldurmuş olmaları,

Şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin

16. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

> "*Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."*

17. 5510 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."*

18. 5510 sayılı Kanun'un *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

> *"(Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)*
> *Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,*
> *a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,*
> *b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;*
> *1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,*
> *2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,*
> *3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,*
> *4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,*
> *c) Kamu idarelerinde;*
> *1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,*
> *2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,*
> *sigortalı sayılırlar."*

19. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."*

B. Yargı Kararı

20. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin

tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/02/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, davacının 1979 yılındaki çalışmalarının 18 yaşını ikmal etmediği gerekçesi ile hizmet süresinde ve emeklilik işlemlerinde hesaba dahil edilmediğinden bahisle; emeklilik tahsisi yapılmasına ilişkin 08/02/2024 tarihli başvurusunun, reddi sonrasında, 5434 sayılı kanuna tabi olarak değerlendirildiğini ileri sürdüğü hizmet süresinin 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi için yaptığı başvurunun 16/10/1979- 27/11/1979 tarihleri arasında vekil öğretmenlik çalışmalarının kazai rüşt kararı bulunmadığından, 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceğinden bahisle, reddine ilişkin 26/03/2024 tarih ve 92528041 sayılı Çukurova Sosyal Güvenlik Merkezi işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

24. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin

kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

25. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ancak bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

26. Dava dosyasının incelenmesinden; 01/06/1962 tarihinde doğan davacı F. Ç. 'in 17/10/1979 - 27/11/1979 tarihleri vekil öğretmenlik yaptığı; davacının bunun dışında 4/a sigortalı, doğum borçlanması, isteğe bağlı ve Ek 5 tarım gibi statülerden kaynaklı prim gün sayısının mevcut olduğu, davacının 08/02/2024 tarihinde emeklilik tahsisi için davalı kuruma başvurduğu; ancak talebinin SGK Başkanlığı, Adana Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, Çukurova Sosyal Güvenlik Merkezinin 04/03/2024 tarih ve 91265419 sayılı işlemiyle; 506 sayılı yasanın geçici 81. maddesinin B bendinde istenilen şartlardan, *"7000 gün"* şartını yerine getiremediğinden, tahsis talebinin reddine karar verildiği ve aynı yazının sonundaki Not 1 kısmında da; davacının *"vekil öğretmen olarak görev yaptığı tarihlerde geçen sürelerinin 18 yaş altında kaldığından dikkate alınmadığının"* belirtildiği, bu işlem sonrasında davacının 5434 sayılı kanuna tabi olarak değerlendirildiğini ileri sürdüğü hizmet süresinin 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi için yaptığı başvurunun *"1979 yılındaki çalışmalarının 18 yaşını ikmal etmediği gerekçesi ile 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceği"* gerekçesiyle 26/03/2024 tarih ve 92528041 sayılı Çukurova Sosyal Güvenlik Merkezi işlemi ile reddine karar verilmesi üzerine 26/03/2024 tarih ve 92528041 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

27. Bu durumda, 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, hizmet birleştirmesinde son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca kendi mevzuatına göre aylık bağlanacağının ve ödeneceğinin kurala bağlandığı, bu kapsamda davacın vekil öğretmenlik yaptığı 1979 yılından sonra tamamen Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi olarak primlerinin ödendiği; dolayısıyla, sigortalılık süresinin başlangıcı ve yaşlılık aylığı bağlanmasına yönelik talebinin de 5510 sayılı Kanun'un işaret ettiği 506 sayılı Kanun'un yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartlarını belirleyen hükümleri çerçevesinde irdeleneceği, dava konusu işlemin de 506 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda tesis edildiği gözetildiğinde; idari yargının görev alanına ilişkin 5510 sayılı Kanun'un 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa yönelik geçiş hükümleriyle ilgili olmayan, 506 sayılı Kanun hükümleri değerlendirilmek suretiyle çözümlenmesi gereken uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Adana 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Adana 9. İş Mahkemesinin 11/06/2024 tarih ve E.2024/132, K.2024/250 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Adana 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Adana 9. İş Mahkemesinin 11/06/2024 tarih ve E.2024/132, K.2024/250 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/02/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden onHGnxD - DlNP8T4 - iAllsru - JXd+Gk= ile erişebilirsin